

פנשע חמור מאוד

הנאמנים לארצם ושביקייטנות שלהם מניפים את רגלי ישראל ושרים את כל-עור-בלבב.

האיש שניסה לברוח

אברהם שטרן נהרג בידי שוטרים בריטיים כאשר התגלה בדירת-גג בתל-אביב. הם ירו בו במקום, מפני שבעיניהם היה משתף-פעולה עם הנאצים וטרוריסט מסוכן. רישמית הודיעו כי האיש נורה בשעה שניסה לברוח. אצלנו קראו לזה רצח. מאז אני אלרגי לסיפורים על אנשים הנהרגים בשעה שהם מנסים לברוח.

סיפור בעיתונות: ארבעה אנשי שב"כ במכונית בעלת לוח חיותזיהוי מהשטחים הכבושים ויהו ברחוב ברמאללה צעיר הירוד כפעיל האינתיפאדה. לפי ההודעה הרישמית, האיש ניסה לברוח, נורה ונהרג. באמת.

הפיתרון

השתתפתי בסימפוזיון שנערך בירושלים לזכר צבי דויטש, פעיל-שלום בולט שנפטר ממחלת הטרשת. הנושא היה הפאשיזם, וכמה פרופסורים, מומחים למיקצוע, דיברו על הפאשיזם בגרמניה וביפאן בזמנו. ממני ביקשו לדבר על סכנת הפאשיזם בישראל.

אחרי ההרצאות בא תור השאלות וההערות. הקהל היה מצומצם, וכלל כמה מן הראשים הטובים ביותר בקהילה האקדמית.

אחרי שהתווכחנו על האפשרות שהפאשיזם ינצח גם בישראל (הבעתי את דעתי שיש לכך סבירות נמוכה, אף שהסכנה קיימת) קם בירמן באולם ואמר: "אני בכלל לא מודאג. שתי המדינות שבהן ניצח הפאשיזם, גרמניה ויפאן, הן כיום מעצמות כלכליות גדולות. גם איטליה פורחת. אחרי שהפאשיזם רחף אותן למילחמה והן נוצחו, הן קמו מההריסות וחוללו גם כלכלי. אולי זה גם הפיתרון שבכילננו?"

אמא קיקא

קראתי בעיתון מודעת-אבל לזכר נלי קיקא, וזה העציב אותי.

אני רוצה להצדיע לזיכרה. באמצע שנות ה-60 היכרתי בטסה לפאריס ריילת בשם שרה קיקא. בו במקום התאהבתי בחייו הזורח שלה — חיזק שופע של אדם אוהב-בריות, האוהב לתת לזולת.

סלע

שוחחנו בשעת הטיסה, והבטחתי לבוא איתה למוסיון הלובר. זה כשלעצמו מעיד על כוחה-השיכונע שלה, כי מעולם לא הייתי בלבוז לפני ואחרי כן.

אחרי-כך היא נישאה לכלכל אל-ענ, איש הגוף וקשוח, ושרה קיקא הפכה שרה ברורמן. אחרי-כך התגרשו, והיא הפכה שרה רמון. אז גם היה לה רעיון מבריק: מכיוון שהרבה הגורם לה הכייהי הרבה הנאה בחיים הוא לתת מתנות לאנשים, מדוע שלא תהפוך זאת למיקצוע ותפתח חנות למתנות? כך עשתה.

כעבור כמה שנים פגשתי את שרה רמון בחברת המדען הנודע, הפרופסור מיכאל סלע, נשיא מכון ויצמן. השניים נראו לי כזוג-יפים, והייתי בטוח שהם ירידים ותיקים מאוד. הסתבר כי נפגשו בראשונה כ-20 דקות לפני זה. כעבור כמה ימים התחתנו. שרה קיקא הפכה שרה סלע. השדכנית היתה לילי שרון, המצטיינת בכגון אלה.

אחרי-כך הוזמנתי כמה פעמים למסיבות במכון ויצמן. שרה סלע הגיעה לשיאה כמארכת. גדולי הארץ וגדולי העולם נפגשו בבית-הנשיא במכון.

בכל אותן המסיבות, בין השרים והאישים הבינלאומיים והסופרים והמדענים המפורסמים, ישבה לה בשקט אשה קשישה, שהיכרתי אותה כשאך היכרתי את שרה סלע. היתה זאת אמה, נלי — אשה פשוטה, עממית, חכמה, שפירנסה לבדה את בנותיה במשך שנים ארוכות וקשות בעבודתה כתופרת. היא נולדה במצריים. אביה של שרה היה גורגי (ולא גרוויני, כפי שהעיר בצדק ח"כ אפרים גור) ושמו היה קיקאשווילי.

מכל התכונות היפות של שרה סלע, זאת נאתה לי התכונה היפה ביותר. היא דאגה לשתף את אמה בכל הנשפים והמסיבות של גדולי האומה בביתה. נשים אחרות השאירו את אמהותיהם מאחורי הקלעים, כשערכו מסיבות למיזמי. לא שרה.

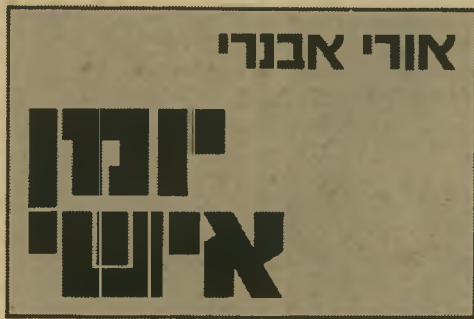
חיכבתי מאוד את נלי קיקא. בשנים האחרונות היתה לה נחת רבה מבנותיה, שפיצתה אותה על הימים הקשים.

השווה משהו בורח מהתפקיד. נשאר רק העץ העלוב ביותר, שאין לו טעם ואין לו ריח, שאין לו דבר מלבד תאוות-השילטון. והוא הופך לנשיא גדול.

קייטנות האינתיפאדה

נניח שבימי המאבק שלנו היה איש-לח"י נוחת בגילושן בלב מתנה הצבא הבריטי בסרפנד, הורג כמה חיילים ונהרג במקום. מה היינו מרגישים כלפיו? אני משער שגם הפלמ"חניק הקיצוני ביותר, שונא לח"י, היה משתאה מול גבורת האיש ומזדהה עימו. יתכן שיצחק שדה היה מקדיש לו רשימה במדרו מסביב למדורה, ואומר שאמנם אינו מסכים לדרכו, אך שהוא גא ביהודי המסוגל למעשה כזה.

אילו היתה חברת-אצל מגיעה במכונית-תופת לשער

המפקדה הבריטית ומפוצצת את עצמה, היו גם הגדולים שבין שונאי-הפורשים מצדיעים לה בליבם. מי יודע, אולי היה גם נתן אלתרמן מחבר שיר לזיכרה.

מחשבות אלה חלפו בראשי כאשר קראתי על "קייטנות האינתיפאדה".

שומו שמייס: לאן הגענו? בקייטנות לילדים ערביים, אורחי ישראל, סומנו האוהלים בשמותיהם של הפלסטיני מלי-הגילשוני, המחבלת שנהגה כמכונית-התופת בשער מטולה וכו'. מתאכדים שהרגו יהודים.

גרוע מזה: הילדים היו שרים בכל בוקר בילאדיו בילאדיו (ארציו) ארציו לך כל ליביו) שהוא מעין ההימנון הלאומי הפלסטיני.

ואולי — אוי לעיניים שכך רואות — הונף שם גם הדגל הלאומי הפלסטיני.

זה נורא. אבל נמצא לזה פיתרון. קצין חרוץ במייסרת הגליל פתר את הבעיה ועצר את מי שצריכים לעצור. כמה טוב שיש לנו קציני-מייסרת חרוצים, המסוגלים לפתור בעיות היסטוריות. מעשה קולומבוס בניצח.

אבל מסופקני אם הפיתרון הזה אכן יחסל את הבעיה. והבעיה היא אמיתית ועמוקה.

ילדים וזקוקים לגיבורים לאומיים. מהם הגיבורים הלאומיים של ילך ערבי בישראל? יוסף טרומפלדור, הגיבור מתל-חי? (טוב למות בעד ארצנו, יופטואוימאט!) יהודה המכבי? בריכוכבא?

ברור שאי-הגילשוני ונערת-התופת, שהקריבו את חייהם למען עמם כמישמות-התאבדות, מדברים אל ליבו. הרי הם בני-עמו.

איזה שיר ישירו? כל-עור-בלבב-נימה-נפשי-היהודי-הומיה? איזה דגל ינפוזו? דגל בעל פסית-כלת של טלית יהודית ומגן המלך דוד?

אזרח ערבי בישראל יכול להחליט, על הרך ההגיון, שהוא חי כאן, שעליו לשלם מיסים ולשמור על הסדר, להיות נאמן למדינה ולחוקיה. החלטה רציונלית, נבונה ושקולה. כמעט כל האזרחים הערביים בישראל חושבים כך.

אבל מה ביחס לרגש? מה ביחס להרגשת-השייכות? מה ביחס לגאווה האישית והלאומית, שכל אדם וכאי לה וזקוק לה?

האמת הפשוטה היא שלא הנחנו לשום אזרח לא-יהודי בישראל לחוש שהוא שותף במדינה, גם אילו רצה בכך. החוק אומר שזוהי "מדינת העם היהודי", ואינו מזכיר כלל את קיומו של ציבור גדול מאוד של אזרחים בעלי לאומיות אחרת. כל איש-ציבור ערבי, המבקש להקים רשימה בבחירות לכנסת, חייב להסכים לקביעה זו.

יש חלל בליבו של כל אזרח ערבי בישראל. ושל כל ילד וילדה, נער ונערה, על אחת כמה וכמה.

אם ישראל רוצה למלא חלל ריק זה, עליה לשנות לחלוטין את גישתה לאזרחיה הערביים. לא, חוששני שגם קצין המייסרת השאפתני ביותר בגליל לא יעזור.

יעזור רק השלום. או יהיה מצבם של האזרחים הערביים בישראל כמצבם של האזרחים היהודיים בארצות-הברית,

עברתי השבוע חוייה כבירה. נחקרתי על-ידי היחידה לחקירת פשעים חמורים, נחשד של ביצוע פשע חמור.

לא הלבישו לי שק על הראש, לא העמידו אותי תחת מיקלחת של מייקרה, לא בעטו בי בחלקים העדינים ואף לא הרביצו לי. גם לא איימו עלי שיאנסו את אשתי, ולא שמו אותי בתא מלא ליזול ו/או צואה.

שוטרת נחמדה מאוד, רס"ר יפה סוויסה, הביאה לי כוס-קפה והודיעה לי שאני מואשם בכך שבניגוד לחוק למנועה-טרור, ותוך הודות עם הטרור, נפגשתי עם איש הממלא תפקיד באירגון-טרור, אחד יאסר ערפאת, בתוניס, בפברואר 1988. כהוכחה לכך היה בתיקה גליון של השבועון הגרמני שטרן, ובו תמונות שלי עם ערפאת הנ"ל.

אזרח ישראל מסויים, שאין לי הכבוד להכיר, הלשין עלי. כלומר, הביא למייסרת את השבועון הגרמני, שנפוץ ביותר ממיליון עותקים. הוא לא הביא את גליונות העולם הזה, שבהם ריווחתי בהרחבה רבה על המסיבה.

אחרי שהוזהרתי כחוק שאיני צריך להשיב, מסרתי לרס"ר סוויסה יפה את ההודעה הבאה, מרצון חופשי ובלי לחצים גופניים מתונים.

"השתתפתי ביום 5 בפברואר 1988 במסיבת-עיתונאים בינלאומית עם מר יאסר ערפאת בתוניס. זה היה במיטרת המתור על פי הפקודה למנועה-טרור.

"אני רואה בהגשת התלונה נגדי מעשה של פרובוקציה פוליטית, ועלי-כן אני מסתפק בהצהרה זו ואגיד מה שיש לי להגיד בבית-הדין, אם יהיה צורך בכך."

נשאלתי כמה שאלות, והשבתי על כולן: "אין לי מה להוסיף להודעה הנ"ל."

הוחתמתי כחוק על ערכות עצמית בסך 1000 ש"ח, והתחייבתי חניגית להופיע במייסרת או בבית-הדין ככל שאדרש.

אחרי חצי שעה הייתי בחוץ. איזה מזל שאני לא ערבי!

וגם אדם איום

מי היה מאמין? פרנקלין דילאנו רוזוולט, הליברל הגדול, האיש שהציל את ארצות-הברית מהרפת-הרעב ואת העולם מוועות הנאצים — גזען? אנטי-שמי? שקרן? ראמי? ובכן, כך אומר ג'פרי וורד, שפירסם זה עתה ביוגרפיה של האיש.

וורד היה דווקא מעריץ גדול של רוזוולט. כמו רוזוולט, לקה בשיתוק-ילדים, ומכאן ההודות עימו. לכן גם החליט לחקור את תולדות-חייו. וככל שחקר, כן השתנה רוזוולט לנגד עיניו.

רוזוולט

הוא קרא מיסמכים סודיים, שמעו הקלטות סודיות, ראיון מכרים. והתוצאה כנ"ל.

רוזוולט, כך מסתבר, תמיד הכטיח לכל אדם מה שרצה, ומעולם לא קיים הבטחה אם יכול היה להימנע מזה (נשמע מוכר). הוא שיקר לאנשים במצח נחושה, לעיתים בלי כל סיבה נראית-לעין. מובן שבגד באשתו הרגולה, אלינור, ככל הרמנות, שתה לשכרה וחי ברמה גבוהה. לא בדיוק תמונה של "ידידה-עניים" ומגן "האיש הקטן".

אלא מה? אין כל ויכוח על כך שרוזוולט היה מגדולי הנשיאים של ארצות-הברית בכל הדורות. ענק לעומת רונלד רגן, שלא לדבר על ג'ורג' בוש.

הוא היה נשיא גדול, אומר וורד, "אבל הוא היה גם אדם איום". והוא ממשך להרהר בקול רם: "בגלל סיבה כלשהי, זהו האופי הנדרש מאנשים שאנחנו בוחרים בהם. אותן התכונות הנראות אצל אנשים רגילים כליקויי-אופי, הופכים פוליטיקאים לנשיאים טובים, ואף לנשיאים גדולים."

על כך שתי הערות: ראשית, התיאוריה הישנה שלי (חוקי-אבנרי 2), האומרת שהמעלות והמיגרעות של בני-אדם הם אותן התכונות ממש, שני הצדדים של אותו המטבע. השקרנות, שהיא תכונה מכוערת, עוזרת לפוליטיקאי. שיגעון-גדולות, אגואיזם טר-טאלי — כל אלה עוזרים לאדם להגיע למנהיגות.

שנית, התיאוריה הכי-ישנה של התנ"ך (חוקיותם 1), האומרת: רק האטר מכל העצים מוכן להיות נשיא. כל עץ